

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Голова приймальної комісії

Ректор

В. Г. Чернець

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
зі спеціальності 024 «ХОРЕОГРАФІЯ»
для здобувачів освітнього ступеня магістр
на основі освітнього рівня бакалавр
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст)**

Ухвалено рішенням
приймальної комісії

від « 09 » _____ 03 _____ 2021 р.

(Протокол № 3)

В.о. першого проректора
з науково-педагогічної роботи

Л.М. Степаненко

Відповідальний секретар
приймальної комісії

Ю.В. Кратко

Директор Інституту
сучасного мистецтва

М. А. Кулиняк

Завідувач кафедри хореографії

М. М. Вантух

Програма вступного випробування для абітурієнтів за спеціальністю «Хореографія» для здобуття освітнього ступеня «магістр» на основі освітнього рівня «бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Укладач: Корисько Н.М. Заслужений працівник культури України, доцент. Київ: НАКККіМ. 2021. 18 с.

Програма вступного випробування для абітурієнтів на здобуття освітнього ступеня «магістр» у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв. В ній визначені вимоги до рівня підготовки вступників, які розкривають зміст фахової підготовки вступників, охарактеризовані критерії оцінки відповідей вступників на вступному випробуванні, рекомендована література.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною метою вступного випробування є перевірка теоретичних знань, хореографічних умінь і навичок, здібностей до балетмейстерської та науково-дослідницької діяльності.

Програма вступного випробування призначена для вступників на здобуття освітнього рівня «магістр» на основі освітнього рівня «бакалавр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст».

ВИМОГИ ДО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Для складання екзамену абітурієнт повинен володіти: теоретичними знаннями і практичними навичками постановки хореографічної композиції з різних жанрів та стилів, використовуючи різноманітний танцювальний і музичний матеріал, застосовувати широкий арсенал хореографічних засобів і прийомів; володіти теоретичними та практичними основами збору та обробки хореографічного фольклору; вміти компонувати музичний матеріал, працювати з концертмейстером, володіти розвинутою, творчою фантазією та вмінням практично втілювати творчі задуми у хореографічних композиціях.

Для складання екзамену абітурієнт повинен вміти: детально проаналізувати хореографічний твір, визначити та описати:

- ідейно-тематичний аналіз твору;
- драматургічну побудову твору;
- короткий зміст твору.

Показ хореографічної імпровізації.

Знання та вміння абітурієнтів, виявлених на тестуванні (тривалість 30 хвилин), аналізі хореографічного твору (тривалість 25 хвилин) та хореографічна імпровізація (тривалість номеру до 5 хвилин). Результати оцінювання проходить за 200-бальною шкалою відповідно до повноти і правильності відповіді та практичного показу.

СТРУКТУРА ОЦІНКИ

№	Основні завдання	Кількість балів
1.	Знання з історії та теорії хореографії	1-20
2.	Аналіз хореографічного твору	1-20
3.	Хореографічна імпровізація	1-60
Максимальна кількість балів		100

ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування зі спеціальності для вступників бажаючих отримати освітній ступінь «магістр», кваліфікацію «Балетмейстер» складається з теоретичної (тести – 30 хвилин) і практичної частин (аналіз хореографічного твору та хореографічної імпровізації).

ПРОГРАМА ТЕОРЕТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Зарубіжний балетний театр від витоків до ХХ століття:

1.1. Танцювальна культура стародавнього світу

Танець в культурі древніх цивілізацій – Єгипту, Древньої Греції, Древнього Риму. Танці військові, ритуальні, освітянські, суспільні, театральні, побутові. Навчання танцю. Різноманітність форм древньогрецького танцю: складний композиційний малюнок, висока техніка, виразність виконання, поетичність змісту. Приклади хороводів, суспільних танців епохи Перикла. Театральний танець. Значення театру в житті Греції. Танець в драматургії Есхіла, Софокла, Евріпіда, Арістофана (загальні відомості). Жанри театального танцю.

1.2. Танець епохи Середньовіччя

Вплив церковної ідеології на філософію, літературу, мистецтво цього періоду. Боротьба церкви з народним танцювальним мистецтвом. Народні танці та зв'язок танцю з календарними іграми, народними святами, працею. Поява форм побутового танцю (бранль – його характеристика). Гістріони, жонглери. Поділ на групи. Танцювальна культура середньовічного міста. Театралізовані вистави на цехових святах та ярмарках. Побутовий танець цього періоду. Аристократичні танці (басданси), їх характеристика, зв'язок з етикетом феодального суспільства – стиль, манера, техніка. Турніри та театралізовані видовища в замках.

1.3. Танцювальна культура епохи Відродження

Розквіт культури в епоху Відродження. Гуманізм – ведучий філософський напрямок епохи – прославлення краси та розуму людини. Народне танцювальне мистецтво – джерело нових танцювальних форм (менует, рігодон, гальярда, вольта, буре, гавот). Формування балету як театального мистецтва в Італії. Формування балетного мистецтва у Франції.

Придворні балети. «Плеяда» та її роль в розвитку балету. Балетмейстер Бальтазаріні. Балет Франції XVII ст. Заснування Королівської Академії танцю (1661 рік). Діяльність Шарля Луї П'єра Бошана. Розробка системи сценічного танцю, канонізація танцювальних рухів, композицій. Комедії-балети Ж.Б.Мольєра, композитор Дж. Люллі. Розвиток форм побутово-придворного танцю (куранта, менует, сарабанда, гавот), манера виконання, вплив етикету, костюма. Балет «Тріумфатор кохання» П.Бошана, поява на сцені професійних танцівниць. Танцювальна культура Англії XVI – XVII ст. Різноманітність побутових танців, зв'язок з іграми, святами. Танець в аристократичному суспільстві (павана, куранта, вольта, гальярда, джиги). Театр В.Шекспіра.

1.4. Епоха просвітництва та творчість хореографів-реформаторів

Просвітницька філософія та її вплив на боротьбу прогресивних сил з феодалізмом. Роль літератури та театру в пропаганді просвітницьких ідей. Реформа театру. Балетний театр цього періоду. Розвиток танцювальної техніки, формування хореографічної школи, поява видатних виконавців-професіоналів – Дюпре, Вестріс (батько та син). Балет як складова частина оперного та драматичного спектаклю. Боротьба за самостійність балету як виду мистецтва. Видатні балетмейстери та виконавці: Дж.Річ, Дж.Уївер, Ф.Гільфердінг, Г.Анджіоліні, М.Салле, М.Камарго.

1.5. Ж.Ж.Новер та його реформа

Етапи творчості Ж.Ж.Новера. Суть реформи балетмейстера. Праця Ж.Ж.Новера «Листи про танець і балети». Ж.Ж.Новер про зв'язок мистецтва хореографії з дійсністю, про танець, пантоміму, дійовий танець, про створення балету, про виховання виконавців, про роботу балетмейстера з композитором та художником.

1.6. Хореографи передромантизму

Творчість Ж.Доберваля. Балет «Марна пересторога» – класичний взірць балету-комедії. Виконавське мистецтво XVIII ст. Танцівники Л.Пекур, Ж.Баллон. Хореографи П.Гардель, Ж.-П.Омер. Хореографічний театр Італії. Творчість С.Вігано.

1.7. Романтизм у балетному театрі

Загальна характеристика романтизму. Романтизм у балетному театрі. Поновлення ідей, тем, сюжетів. Життя і творчість Ф.Тальоні. Суть хореографічної реформи Ф.Тальоні. Балет «Сильфіда». Розквіт романтизму в балетному театрі. М.Тальоні, вплив її виконавства на розвиток школи класичного танцю. Танцівниці романтичних балетів: Ф.Ельслер, К.Грізі, Л.Гран, Ф.Черітто. Характеристика творчості Ж.Кораллі. «Качуча» з балету «Хромий диявол». Участь Ж.Кораллі у створенні балету «Жізель». Ж.П'єрро - виконавець та балетмейстер. Фантастичні балети Ж.П'єрро, безсюжетні та романтичні драми («Наяда і рибак», «Па де катр», «Есмеральда», «Фауст», «Корсар»). Балет «Жізель» – вершина романтичного балету.

1.8. Маріус Петіпа та балетний театр другої половини XIX ст.

Загальна характеристика творчості балетмейстера М.Петіпа. Творчість М.Петіпа як синтез досягнень хореографічного театру XVIII-XIX ст. Розвиток традицій в спектаклях М.Петіпа. Етапні балети «Дочка Фараона», «Баядерка» та інші. Творча співпраця М.Петіпа і П.Чайковського. Симфонізація танцю в балетах М.Петіпа «Спляча красуня», «Раймонда», «Лебедине озеро». Одноактні балети. Збереження та збагачення балетів своїх попередників: «Марна пересторога», «Жізель», «Пахіта», «Корсар», «Есмеральда», «Коппелія». Значення творчості М.Петіпа для подальшого розвитку балету. Балетмейстер Л.Іванов. Балети на музику П. І. Чайковського. Виконавська майстерність М. Кшесинської, Ф.Кшесинського, О.Преображенської,

П.Гердта, М.Легата. Іноземні гастролери в Росії – В. Цуккі, П. Леньяні, Бріанца. Педагогічна майстерність Х. Йогансона, Е. Чекетті.

1.9. Балетний театр кінця XIX – початок XX ст

Криза європейського балетного театру. Балети-феєрії. Загальна характеристика епохи. Творчість А.Сен-Леона. Проблематика балетів А.Сен-Леона. Процес поступового відродження танцювального мистецтва на Заході в XX ст. Вплив російського балету (репертуару та майстрів) на відродження класичного танцю. «Російські сезони» в Парижі. Реорганізація «Російських сезонів» в «Російських балет» С.Дягілева. Виникнення приватних труп під керівництвом вихідців з Росії. Приватні трупи А.Павлової, М.Мордкіна, І.Рубінштейн, Л.М'ясіна, С.Лифаря, Дж.Баланчина. Виникнення нових течій в хореографії XX ст. Творчість Ф.Дельсард, Ж.Далькроза, А.Дункан. Хореографія Франції. Виконавці І.Шовіре, Л.Дейде, балетмейстер С.Лифар, Р.Пті, М.Бежар. Хореографія Англії. Хореограф Нінетт де Валуа, виконавиця Марго Фонтейн. Розвиток хореографії в Америці. Хореографи Марта Грехем, Хосе Лімон. Поява класичного балету в Америці – М.Фокін, М.Морткін, А.Павлова – їх вплив на розвиток балету. Танець-модерн в Німеччині. Хореографи Р.Лабан, М.Вігман. Кубинський балет; Алісія Алонсо. Самобутність творчості провідних хореографів, багатогранність жанрів, глибокий зв'язок з проблемами сучасності (короткий огляд сучасного розвитку західноєвропейського балетного театру, театрів Америки, Куби).

1.10. «Російські сезони» в Парижі

Вихід російського балету на світову арену. Організація С.Дягілевим «Російських сезонів». Участь в «Російських сезонах» видатних виконавців російського балету (А. Павлової, В.Ніжинського, Т.Карсавіної, М.Мордкіна, С.Федорової), художників (А.Бенуа, Л.Бакст, О.Головін, К.Коровін, М.Періх), балетмейстера М.Фокіна. Характеристика 3-х сезонів. Спектаклі 1-го сезону: «Шопеніана», «Єгипетські ночі», «Павільйон Арміди», «Половецькі пляски»;

2-го сезону: «Шахерезада», «Жар-Птиця», «Карнавал», «Жізель»; 3-го сезону: «Видіння рози», «Нарцис», «Петрушка», «Лебедине озеро» «Підводне царство» із опери «Садко». Подальша доля антрепризи С.Дягілева. Вплив «Російських сезонів» на відродження балетного мистецтва в Західній Європі та Америці.

2. Український балетний театр:

2.1. Перші балетні вистави в Україні

Трупа Д.Ширая. Російсько-українська трупа І.Штейна. Гастролі зарубіжних балетних артистів на Україні. Хореографічне мистецтво в Києві, Харкові та Одесі. Постановки класичних балетів. Балетні вистави в постановках Б.Ніжинської, О.Кочатовського на Київській сцені.

2.2. Народне хореографічне мистецтво другої половини ХІХ століття на професійній сцені

Перший національний стаціонарний театр М.Садовського. Українські театральні трупи під керівництвом М.Старицького, М.Кропивницького, М.Садовського, П.Саксаганського та участь у їх постановках балетмейстерів Х.Ніжинського та В.Верховинця. Відкриття української муздрами під керівництвом Л.Курбаса. Співпраця Л.Курбаса і В.Верховинця. Участь у театрі Л.Курбаса балетмейстера М.Мордкіна. Звернення балетмейстерів до національного українського танцю.

2.3. В.Верховинець, В.Авраменко - видатні представники української танцювальної культури

Творчий шлях В.Верховинця. Вивчення національного фольклору та використання його в постановчій роботі В.Верховинцем. Створення гурту «Жінхоранс». Участь В.Верховинця в створенні балетних вистав та надання консультацій при постановці балету К.Данькевича «Лілея». Книга В.Верховинця «Теорія українського народного танцю». Василь Авраменко –

учень В.Верховинця. Творчий шлях В. Авраменка. Збереження українського народного танцю за кордоном, робота В.Авраменка в Канаді та США. Книга В. Авраменка «Українські національні танки, музика і стрій».

2.4. Героїко-революційні балети 1930-1940 р.р. ХХ століття

Перші кроки балетних колективів в оволодінні класичним репертуаром. Героїко-революційні балети – «Карманьола» (муз.В.Фемеліди), «Ференджі» (муз.Б.Яновського). Національний балет «Пан Каньовський» (муз. М.Вериківського). Постановка балету «Лілея» (муз. К.Данькевича, балетмистер Г. Березова).

2.5. Ансамблі танцю – новий жанр хореографічного мистецтва

Фестиваль танцю в Москві (1936 р.). Участь українських танцівників в фестивалі танцю в Лондоні (1935 р.). Створення І.Моїсєвим першого професійного ансамблю народного танцю (1937 р.). Створення в 1937 році Державного ансамблю українського народного танцю під керівництвом П.Вірського та М.Болотова. П.П. Вірський – реформатор української народно-сценічної хореографії. Сьогодні Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П.Вірського. Репертуар ансамблю.

2.6. Національна тема в балетах 1950-1970 р.р.

Постановка балетів «Маруся Богуславка» (1951 р.) (муз. А.Свєчникова, пост. С.Сергєєва), «Хустка Довбуша» (1951 р.) (муз. А.Кос-Анатольського, пост. М.Трегубова), «Сойчине крило» (1957 р.) (муз. А.Кос-Анатольського, пост. М.Трегубова), «Сорочинський ярмарок» (1956 р.) (муз. В.Гомоляки, пост. М.Трегубова). Новий етап у розвитку українського театру, постановка балету «Лісова пісня» (1958 р.) (муз. М.Скорульського, пост. В.Вронського). Постановка балету «Тіні забутих предків» (1963 р.) (муз. В.Кирейка, пост. Н.Скорульської). Балетмейстер А.Шекера, постановка балету «Досвітні вогні» (1967 р.) – куди увійшли три одноактні балети – «Відьма» (муз.

В.Кирейка), «Досвітні вогні» (муз. Л. Дичко), «Каменярі» (муз. М.Скорика).
Постановка балету «Камінний господар» (1969 р.) (муз. В.Губаренка).
Посановка балетів «Спартак» (1961 р., 1977 р.), «Легенда про любов» (1967 р.), «Ромео і Джульєтта» (1971 р.), «Раймонда» (1974 р.).

2.7. Видатні діячі хореографічного мистецтва.

Творча діяльність Г.Майорова, А.Шекери, В.Ковтуна, Т.Таякіної, Я. Чуперчука, В. Петрика, К. Балог, А. Кривохижі. Кращі постановки видатних майстрів. Всеукраїнський фестиваль-конкурс народної хореографії імені Павла Вірського.

2.8. Розвиток сучасного балетного мистецтва

Огляд репертуару балетних театрів України – Києва, Одеси, Донецька, Львова, Дніпропетровська, Харкова. Видатні майстри українського балетного театру сьогодні: О.Філіп'єва, В.Яременко, Т.Білецька, Д.Матвієнко, Н.Калиниченко, М.Мотков, В.Писарєв, І.Дорофєєва, Т.Голякова, О. Голиця, Г.Дорош, В.Іщук, Х. Шишпор, К. Кухар, І. Стоянов. Міжнародний конкурс балету ім. С. Лифаря та Міжнародний фестиваль «Серж Лифар де ля данс».

ПРОГРАМА АНАЛІЗУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ТВОРУ

Основні поняття з навчальної дисципліни «Мистецтво балетмейстера»:

- ідейно-тематичний аналіз твору – тема, ідея, вид, форма, жанр;
- драматургічна побудова хореографічного номеру;
- виражальні засоби хореографічного мистецтва;
- визначення професії балетмейстера;
- композиційна структура хореографічного номеру.

Показ імпровізації в будь-якому з видів хореографії

(на вибір абітурієнта):

- в характері народно-сценічних танців: Україна, Польща, Грузія, Молдова, Угорщина, Білорусія, Італія, Іспанія.
- в сучасних стилях: модерн, джаз, постмодерн, контемпорарі, фольк;
- оригінальних версій балетів або танцювальних мініатюр на основі музичного матеріалу;
- в латиноамериканському або європейському стилі.

ЗРАЗОК ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

(оберіть один правильний варіант відповіді)

- 1. Відомий український балетмейстер постановник балетів «Легенда про кохання», «Спартак», «Ольга»:**
 - 1) Г. Майоров
 - 2) Г. Березова
 - 3) А. Шекера

- 2. Головою Національної хореографічної спілки України є:**
 - 1) Коротков А. Є.
 - 2) Вантух М. М.
 - 3) Колногузенко Б. М.

- 3. Екзерсис з характерного танцю виник, як система:**
 - 1) В XVIII столітті
 - 2) В XIX столітті
 - 3) На початку XX століття

- 4. Композитор, автор балетної музики до драми-феєрії Л.Українки «Лісова пісня»:**
 - 1) М. Скорульський
 - 2) Г. Майборода
 - 3) Л. Дичко

- 5. З якої країни походить контрданс:**
 - 1) Німеччина
 - 2) Англія
 - 3) Італія

- 6. Художній керівник Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України ім. П. Вірського:**
 - 1) А. Кривохижа
 - 2) М. Вантух
 - 3) І. Моїсєєв

- 7. Яка танцівниця вперше піднялася на кінчики своїх пальців:**
 - 1) М. Тальоні
 - 2) Г. Уланова
 - 3) О. Потапова

- 8. 1-й Міжнародний конкурс балету ім. С. Лифаря у Києві відбувся:**
 - 1) 1993 р.
 - 2) 1994 р.
 - 3) 1996 р.

ЗРАЗОК АНАЛІЗУ ВЛАСНОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ ПОСТАНОВКИ

Назва роботи: «Опришки».

Тема: показ одного з епізодів самовідданої боротьби опришків за незалежність українського народу.

Ідея: заклик пам'ятати свою історію та героїв, які віддали життя в боротьбі проти гноблення та поневолення українського народу.

Сюжет: *I епізод.* Карпати... Олекса Довбуш збирає загін однодумців. Серед його прибічників і молода кохана дівчина Марічка. Вона була готова йти разом з Олексою в бій та він категорично забороняє їй, адже кохає її більше ніж власне життя.

II епізод. Опришки вирушають на боротьбу, даючи клятву вірності. Виконується «Аркан».

III епізод. Олекса Довбуш героїчно гине, але його ім'я буде жити в пам'яті народу.

Форма: хореографічна композиція.

Вид: народно-сценічний.

Жанр: лірико-героїчний.

Драматургічна побудова:

- 1. Експозиція:** вихід Олекси Довбуша, який захоплюється чарівною красою Карпат.
- 2. Зав'язка:** молодий гуцул збирає своїх однодумців для підготовки до боротьби.
- 3. Розвиток дії:**
 - I ступінь: Олексу оточують прибічники.
 - II ступінь: Олекса навчає юнаків бойовому мистецтву.
 - III ступінь: дует Марічки та Олекси.
- 4. Кульмінація:** опришки виконують «Аркан», розпочинається бій, Олекса гине.
- 5. Розв'язка:** опришки дають клятву продовжувати боротьбу за незалежність свого народу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК АБІТУРІЄНТІВ

Рівень	Бали	Критерії оцінювання підготовки абітурієнта
Незадовільно	1-99	Абітурієнт володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного поняття, відповіді невірні, що демонструють незрозуміння суті запропонованого питання. вступник демонструє недостатні знання в аналізі хореографічного твору. Представлений до аналізу хореографічний номер немає хореографічного вирішення.
Задовільно	100-134	Абітурієнт висвітлює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, може виправляти власні помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. Абітурієнт володіє практичними навичками постановки хореографічного номеру, але невміло використовує набуті знання, має задовільний рівень підготовки з хореографічних дисциплін.
Добре	135-176	Абітурієнт правильно і глибоко розуміє суть питання, вміє проявити знання у даному питанні. Узагальнювати та систематизувати інформацію, самостійно виправляє допущені помилки та має власну думку до поставленого питання. Абітурієнт добре зорієнтований у матеріалі, вміє застосувати широкий арсенал хореографічних засобів і прийомів.

Відмінно	177-200	<p>Абітурієнт виявляє особливі здібності, має високий показник знань теоретичного матеріалу, вміє самостійно узагальнювати знання, правильно використовує набуті знання і уміння для побудови відповіді, переконливо аргументує відповідь, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку. Абітурієнт виявляє якості креативного балетмейстера, має високий показник вмінь та навичок з постановки танцю, володіє розвинутою творчою фантазією та вмінням практично втілювати творчі задуми у хореографічній композиції, впевнено та вміло демонструє високий рівень технічної підготовки, майстерно використовує різноманітний танцювальний і музичний матеріал, володіє виразними засобами хореографії.</p>
-----------------	----------------	---

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Базарова Н.П., Мей В.П. Азбука классического танца Первые 3 года обучения: учеб. пособ. Санкт-Петербург: Лань. 2006.
- 2 Ваганова А. Я. Основы классического танца: учебник. Санкт-Петербург: Лань. 2003.
- 3 Василенко К. Український танець: підручник. Київ. : ІПК ПК. 1997. 282 с.
- 4 Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю : підручник. Вид. 3-є, переробл. і допов. Київ :НАКККіМ. 2014. 332 с.
- 5 Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: Край. 2003.
- 6 Ермакова В.Н. Творец, или живая история бального танца. Харьков :О О Контур. 2007.
- 7 Зайцев Є.В. Основы народно-сценічного танцю: навч. посібник. Вінниця: Нова книга. 2009.
- 8 Зихлинская Л., Мей В. Первые шаги: примеры уроков для молодых педагогов.:практ. пособ. Київ: Логос. 2003.
- 9 Зубатов С. Основы викладання українського народно-сценічного танцю. Київ: ДАКККіМ. 2004.
- 10 Камін В. О. Народно-сценічний танець. Груповий розподіл вправ біля станка : навч. посіб. Київ: ДАКККіМ. 2008.
- 11 Колосок О. Майстри народно-сценічного танцю: біографічний довідник. Стилос. 2002.
- 12 Колосок О.П. Музична драматургія в хореографічному творі: метод. вказівки. Київ : КНУКіМ. 2001.
- 13 Костровицкая В.С. 100 уроков классического танца. С 1 по 8 класс. Москва: Лань. 2009.
- 14 Кривохижа А.М. Гармонія танцю: метод. посібник. Кіровоград: РВЦКДПУ ім. Винниченка. 2003.
- 15 Мессерер А. Уроки класичного танцю. Санкт-Петербург: Лань. 2004.

- 16 Методика роботи з хореографічним колективом. Укл. Забрєдовський С.Г. Київ: НАКККіМ. 2010.
- 17 Методика роботи з хореографічним колективом: навч.-метод. комплекс Укл. С.В. Шалапа, Н.М. Корисько. Київ: НАКККіМ. 2010.
- 18 Мур А. Бальные танцы. Санкт-Петербург: Астрель. 2004. 320 с.
- 19 Станішевський Ю. Балетний театр 225 років історії. Київ: Муз. Україна. 2003. 440 с.
- 20 Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України імені Тараса Шевченка: Історія і сучасність. Київ: Муз. Україна. 2002. 736 с.
- 21 Сучасний танець. Основи теорії і практики : навч. посіб. О. О. Бігус, О. О. Маншилін, Д. О. Кондратюк, Л. В. Мова, А. В. Журавльова, І. І. Герц, Н. П. Донченко, Н. П. Батєєва. Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. 264 с.
- 22 Шалапа С.В. Теорія та методика викладання спортивного танцю. 6.020202 «Хореографія» спеціалізація «Сучасна хореографія». Київ : НАКККіМ. 2015. 392с.
- 23 Шалапа С.В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом: підручник. Ч. 1. Київ : НАКККіМ. 2015. 250 с.
- 24 Шалапа С.В., Корисько Н.М. Методика роботи з хореографічним колективом: підручник. Ч. 2. Київ: НАКККіМ. 2015. 218 с.
- 25 Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії. Напрями. Стилi. Види. Київ. 2008.

Зазначену літературу можна отримати в бібліотеці НАКККіМ